

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 626/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att ingripa i extremhögerens upprepade rasistiska evenemang

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 626/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Matti Semi /vänst:

Har myndigheterna skäl eller möjligheter att ingripa i situationer där man öppet uppviglar till rashat och diskriminering mot minoriteter,

har polisen skäl att misstänka att arrangörerna till evenemanget i Tuusniemi eller de som framträdde där gjort sig skyldiga till brott, såsom hets mot folkgrupp, och

kan synliga hakkorsflaggor eller motsvarande symbolik i sig själva ses som hets mot folkgrupp?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Polisens möjlighet att i förväg förhindra anordnande av tillställningar är mycket begränsade. Enligt 14 § i lagen om sammankomster behöver man inte lämna en anmälan till polisen om sådana offentliga tillställningar som på grund av det låga antalet deltagare, tillställningens natur eller platsen där tillställningen ordnas inte kräver åtgärder för att ordning och säkerhet skall kunna upprätthållas eller för att olägenhet för utomstående och miljön skall kunna förhindras och inte heller kräver särskilda trafikarrangemang. Rasism och diskriminering förbjuds i lag, men uppfyller inte alltid rekvisitet för ett brott. Om det är fråga om brottslig verksamhet kan polisen förbjuda att en tillställning anordnas.

Lokaler bokas ofta av enskilda personer, och den som överlåter lokalerna känner inte alltid till tillställningens karaktär och bakgrundskrafter, och tar sannolikt inte heller alltid reda på dem. Mötesfriheten, yttrandefriheten och näringsfriheten är grundlagsenliga rättigheter, och för att ingripa i dem krävs starka grunder. Polisen har möjlighet att ingripa under en tillställning, om den äventyrar den allmänna ordningen och säkerheten.

Kommunerna har möjlighet att avstå från att överlåta offentliga lokaler för sådan verksamhet där man öppet uppviglar till rasism och diskriminering mot minoriteter, under förutsättning att kommunen har fastställda etiska principer som beslutet grundar sig på. Ett exempel på detta är riksdagens justitieombudsmans avgörande EOAK/5848/2019 gällande ett klagomål mot Tammerfors stad och dess verksamhet.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 626/2020 rd

Polisinrättningen i Östra Finland har gjort en brottsanmälan gällande evenemanget i Tuusniemi. Polisen utreder ärendet och informerar enligt behov.

Frågan om huruvida synliga hakkorsflaggor och andra symboler kan betraktas som hets mot folkgrupp beror på sammanhanget. I sitt beslut 393/2018 av den 19 december 2018 förbjöd diskriminerings- och jämställdhetsnämnden upphängning av en hakkorsflagga i fönstret till en höghuslägenhet. I beslutet konstateras att hakkorsflaggor allmänt förknippas med judeförföljelserna och judehatet under andra världskriget, och att uppvisande av en sådan i ett fönster skapar en hotfull och fientlig atmosfär tillsammans med rasistiskt motiverad skadegörelse och hatbrev. Polisen kan ingripa i situationer där hakkorsflaggor och symboler är synliga, om det utgör ett hot mot den allmänna ordningen och säkerheten. Polisinrättningen i Helsingfors inledde en förundersökning om hets mot folkgrupp gällande användning av hakkorsflaggor på självständighetsdagen 2018. Ärendet behandlas i domstol, men har ännu inte avgjorts.

Inrikesministeriet samarbetar med näringslivet med målet att företagen bättre ska känna igen våldsbejakande extrema grupper verksamhet och på eget initiativ vägra stödja sådan verksamhet exempelvis genom att upplåta lokaler för tillställningar eller ta in produkter som anknyter till verksamheten för försäljning. Man planerar att bland annat ordna utbildning om detta. Även medborgarsamhällets verksamhet har stor betydelse. Som det sägs i frågan har det i huvudstadsregionen blivit svårare att få tag i lokaler för sådan verksamhet då företagen är rädda för dåligt rykte och negativa reaktioner från kunderna. Samarbetet med näringslivet baserar sig på det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism (Statsrådets principbeslut 19.12.2019). Enligt åtgärdsprogrammet ska myndigheterna även lokalt samarbeta med näringslivet och utarbeta metoder genom vilka polisen kan stödja andra myndigheter och näringslivet exempelvis i situationer som gäller uthyrning av lokaler.

I statsrådets principbeslut om förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism ingår flera åtgärder vars mål är att myndigheter och andra aktörer bättre än i nuläget ska känna igen våldsbejakande extremistiska grupper kännetecken och symboler. Detta är viktigt för att man på olika sätt ska kunna ingripa i verksamheten. Kunskapen om olika tecken och symboler ökas bland annat genom utbildning för olika yrkesgrupper, såsom lärare och ungdomsarbetare. I åtgärdsprogrammet ingår också ett mål enligt vilket man säkerställer att lokaler som upprätthålls med offentlig finansiering inte används för verksamhet vars mål är att främja polarisering mellan folkgrupper och uppvigla till hat och våld. Med tanke på uppnåendet av målet är riksdagens justitieombudsmans avgörande EOAK/5848/2019 mycket viktigt.

Helsingfors 24.9.2020

Inrikesminister Maria Ohisalo